

A HOLDVILÁG-ÁROK HELYI VÉDETT TERÜLET TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVE (2024)

3.1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

- 3.1.1. Őrizze meg a területen élő védett növény- és állatfajok által reprezentált, helyi szinten egyedülálló életközösséget.
- 3.1.2. Őrizze meg a védett és fokozottan védett fajokat, növelje populációik életképességét, különös tekintettel az alábbi megfigyelt védett és Natura 2000-jelölő fajokra: mocsári csorbóka (*Sonchus palustris*), hóvirág (*Galanthus nivalis*), kövi rák (*Austropotamobius torrentium*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*).
- 3.1.3. Őrizze meg a természetes és természetyszerű élőhelyeket, növelje ezek területi kiterjedését, természeti állapotát, a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos, vagy invazív fajokból álló életközösségek területének csökkentése mellett-
- 3.1.4. Őrizze meg a terület magas biológiai sokféleségét, az élőhelyek mozaikosságát.
- 3.1.5. Őrizze meg a jellegzetes természetes felszíninformákat (a patakmeder morfológiai változatosságát, az arra hatással lévő növényzettel), mely a patak élővilágának keretfeltételeit biztosítják.
- 3.1.6. Biztosítsa a terület további, természetvédelmi célú kutatását és fejlesztését.

3.2. Természetvédelmi stratégiák

- 3.2.1. A patak menti vegetációsáv természetközeli állapotának megőrzése, javítása, a változatos medermorfológiai megőrzése, a védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása, növelése természetvédelmi kezeléssel.
- 3.2.2. A terület állapotát veszélyeztető hatások mérséklése mentén elsősorban az árvízvédelmi, valamint az utakkal és szomszédos ingatlanokkal kapcsolatos műszaki beavatkozások során az élőhelyeket kímélő megoldások választása. Továbbá a hulladéklerakás megelőzése, a parkolás szabályozása, a csapadékvíz szennyezésmentes bevezetése.
- 3.2.3. Tájédegen növényfajok terjedését meg kell akadályozni, vissza kell szorítani.
- 3.2.4. Az oktatás és bemutatás feltételeinek fenntartása.

3.3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

- 3.3.1.1.1. A természetközeli morfológiájú meder- és partszakaszok védelme. További művi beavatkozások mellőzése. Meglévő, rossz műszaki állapotú, feleslegessé vált műtárgyak elbontása, természetalapú, természetközeli megoldásokkal történő kiváltása (pl. csőáteresz, híd, mederburkolat).
- 3.3.1.1.2. Meder- és partrendezés mellőzése, minimalizálása, természetalapú, mérnökbiológiai megoldások alkalmazása. Kőbeton és beton műtárgy, gabionkas, rénómatrac elhelyezése tilos.

3.3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, rekonstrukciója és fejlesztése

- 3.3.1.2.1 A terület élővilágát, a védett fajok állományát elsősorban az élőhelyek kezelésével, fenntartásával kell megőrizni.

3.3.1.3. Fajok védelme

- 3.3.1.3.1. A védett növény- és állatfajok élőhelyei megőrzendők, kezelésük, átalakításuk csak az élőhely kíméletével és az állapotjavítás céljával lehetséges.
- 3.3.1.3.2. A lábon álló és földön fekvő holtfát a közlekedést és nagyvízi lefolyást nem gátló, nem veszélyeztető módon helyben kell tartani.
- 3.3.1.3.3. Az idős fákat meg kell őrizni a hozzájuk kötődő állatfajok (pl. madárfajok, ízeltlábúak, denevérek) védelme miatt is.
- 3.3.1.3.4. Madárodúk kihelyezése javasolt.

3.3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- 3.3.1.4.1. A terület táj- és kultúrtörténeti értékeinek feltárása, bemutatása szükséges.

3.3.1.5. Látogatás

- 3.3.1.5.1. A védett természeti értékek megőrzésére, fenntartására irányuló előírások betartása mellett a terület gyalogosan szabadon látogatható a Nádas utca mentén.
- 3.3.1.5.2. A területen hulladék elhelyezése tilos. A látogatás során keletkező hulladékot a látogatóknak maguknál kell tartaniuk és el kell vinniük a területről.
- 3.3.1.5.3. A tanösvényt és a kapcsolódó műszaki infrastruktúrát úgy kell meghatározni, hogy annak működése, fenntartása ne okozza az élőhelyek zavarását, állapotának romlását (ld. madárfajok költési időszakán kívüli létesítés/fenntartás, taposás mellőzése jó élőhelyeken).
- 3.3.1.5.4. A terület védettségét jelző, valamint használatának szabályairól szóló tájékoztató táblákat a terület megközelítési pontjainnál előbb el kell helyezni, esetenként pótolni kell, tartalmukat szükség esetén felülvizsgálni, kiegészíteni kell.
- 3.3.1.5.5. A terület értékeiről szóló (tanösvény-) táblákat a lehető legkisebb számban, méretben, lehetőleg takarásban, de a célszerűségnek megfelelően kell ki- vagy áthelyezni. A tanösvény a kisebb beruházási és fenntartási költségek érdekében okostelefon-alapú is lehet, melyhez a tájban egy-egy QR-kódos állomásjelölő kapcsolódik csupán.
- 3.3.1.5.6. A látogatásra vonatkozó előírásokat az interneten is elérhetővé kell tenni, a terület értékeinek bemutatása mellett, annak érdekében, hogy a látogató előbb értesüljön a látogatási szabályokról is.
- 3.3.1.5.7. A kijelölt parkolóhely a terület rovására nem bővíthető. A parkolás lehetőségét a meglévő parkolási lehetőségek igénybevételeivel és ajánlásával javasolt biztosítani.
- 3.3.1.5.8 A területen technikai sport végzése tilos.

3.3.1.6. Oktatás és bemutatás

- 3.3.1.6.1. A terület értékeinek megismerését „virtuálisan” is lehetővé kell tenni: Az interneten be kell mutatni az itt élő növény- és állatfajokat, a táj változását, ideértve az élőhelyek egyediségét és regenerálódását, rehabilitációját. Mindezeket javasolt beépíteni a helyi tantervbe.
- 3.3.1.6.2. Amennyiben területet bemutató szakvezető biztosítható, a vezetett túrák és foglalkozások lehetőségét javasoljuk. A foglalkozásoknak azonban az élőhelyek kíméletével és legkisebb zavarásával kell járnia.

3.3.1.7. Kutatás, vizsgálatok

- 3.3.1.7.1. A terület további alapállapot-kutatása szükséges, a még nem, vagy régen vizsgált taxonokra (pl. kisméretűek, denevérek, ízeltlábúak) vonatkozóan is.
- 3.3.1.7.2. Öt éven belül (2029-ig) a területkezelés hatásainak változását vizsgálni szükséges, az alapján a természetvédelmi kezelési tervet felül kell vizsgálni, a természeti állapotról rendelkezésre álló adatbázist ki kell bővíteni és közzé kell tenni.
- 3.3.1.7.3. Bármely szervezet megbízásából készült kutatási eredményeket az Önkormányzatnak és a DINPI-nek el kell juttatni.

3.3.1.8. Terület- és földhasználat

- 3.3.1.8.1. Az inváziós fás vagy lágyszárú növényfajokat mechanikai és/vagy szelektív kémiai módszerek alkalmazásával kell visszaszorítani. A módszer megválasztását mérlegelni szükséges az állomány nagyságára, az utánkezelések és a kezelési eredmény monitorozásának biztosíthatóságára, illetve vizes élőhelyre tekintettel.
- 3.3.1.8.2. Horgászni, kapcsolódó infrastruktúrát kiépíteni nem lehet.
- 3.3.1.8.3. A patakából vizet kivenni, elvezetni tilos.
- 3.3.1.8.4. A csapadékvizeket csak a szennyezésektől mentesen lehet a vízfolyásba vezetni. Ennek érdekében a kapcsolódó árokrendszert meg kell vizsgálni, a szennyezőforrásokat ki kell zárni, fel kell számolni.
- 3.3.1.8.5. Útépítés során vizsgálni kell annak lehetőségét, hogy a csapadékvizeket a patakba esőkeretekkel, földmedrű, gyepes, küszbőkkel növelt szikkasztó és szűrő funkciójú árkokkal vezessék be.
- 3.3.1.8.6. A patakra olyan vízjogi engedélyes és fenntartási tervet kell készíttetni, mely az ökológiai, természetvédelmi szempontokat teljes mértékben figyelembe veszi.
- 3.3.1.8.7. A területen nem folytatható olyan tevékenység, amely zaj- és fényszennyezéssel jár.
- 3.3.1.8.8. Az illegális hulladéklerakókat fel kell számolni, újabb lerakók keletkezését meg kell előzni.
- 3.3.1.8.9. Az illegális fakivágást meg kell előzni.
- 3.3.1.8.10. Az A nádassal és fás vegetációval borított területet az élőhely védelme érdekében beépíteni, feltörni, természeti állapotát egyéb veszélyeztető módon hasznosítani tilos.

3.3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

- 3.3.1.9.1. A terület védettségét jelző táblákat mielőbb ki kell helyezni, szükség esetén pótolni és felújítani kell.
- 3.3.1.9.2. A természeti értékek bemutatását szolgáló épített és fenntartott elemek (információs táblák, festett nyomvonal-jel, pihenőpad) a legkisebb beavatkozással létesíthetők és üzemeltethetők. Tájba illesztésüket helyük, méretük és anyaguk megválasztásával kell szavatolni. További parkolót a területen belül nem lehet létesíteni, bővíteni.
- 3.3.1.9.3. Madárodúk kihelyezése madártani szakértővel történő egyeztetést követően mindenképpen javasolt.

3.3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.1.1. Szántó művelési ágú területek nem találhatók a tervezési területen.

3.3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.2.1. A rét és legelő művelési ágú területek nem találhatók a tervezési területen, de gyepterületek megtalálhatók.

3.3.2.3. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.3.1. Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú terület nincs a területen.

3.3.2.4. Nádas művelési ágú területek kezelése

- 3.3.2.4.1. Nádas művelési ágú terület nincs a területen, de nádas élőhely megtalálható.
- 3.3.2.4.2. A terület északi részén lévő nádas vágása télen, fagyott talajon, több éves vágási rendszerben végezhető.
- 3.3.2.4.3. A levágott nádat a területről el kell távolítani, helyszínen tárolni legfeljebb egy hónapig, rontott területrészen szabad.

3.3.2.4.4. A terület nádasait a nádas állományok mennyiségi és minőségi állapotának megőrzése és javítása érdekében kell kezelni.

3.3.2.5. Erdők kezelése

3.3.2.5.1. Erdő művelési ágú terület nincs a területen.

3.3.2.5.2. Haszonfa-termelést szolgáló erdőgazdálkodás nem folytatható, a meglévő patakmenti erdősáv védelmi (pl. talaj-, partvédelmi) funkciójú, természetvédelmi célokat is szolgáló erdőkként kell kezelni.

3.3.2.5.3. A spontán létrejött erdősávot természetvédelmi szempontok szerint kell kezelni, a termőhelyre jellemző természetes erdei élőhelyek megőrzése és kialakítása, rehabilitációja a kezelés célja.

3.3.2.5.4. A tájidegen fa- és cserefajok fokozatos, élőhelyeket kímélő módon történő eltávolítása szükséges.

3.3.2.6. Fásított terület művelési ágú területek kezelése

3.3.2.6.1. A terület fásított, önerdősült fás élőhelyeit az „Erdő művelési ágú területek kezelése” pontban leírtak szerint kell kezelni.

3.3.2.7. Művelési alól kivett, ill. beépített és beépítésre szánt területek kezelése

3.3.2.7.1. A tervezési területen húzódó út művelési ágban nyilvántartott utakat a „Terület- és földhasználat” pontban leírt módon kell fenntartani, fejleszteni. A Nádas utca burkolatának megépítése esetén az útburkolatról lefolyó vizeket lehetőleg mennyiségi értelemben is csillapítva (pl. gyepek szikkasztó árok, medence, esőkert), mindenképpen olaj- és homokfogón keresztül lehet a patakba vezetni.

3.3.2.7.2. A vegetációval borított területek beépítése (pl. útmenti parkoló, nádas területen épület létesítése) tilos.

3.3.2.7.3. Az engedéllyel nem rendelkező és funkciójukat építményeket el kell bontani.

3.3.2.7.4. A patakmeder kotrása, a rézsűk rendezése, a kísérővegetáció irtása, megnyitása tilos. A meder műszaki védelme csak természetes és mérnökbiológiai módszerekkel biztosítható.